

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 2:50. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBČIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, srijeda 25. studenoga 1914.

BR. 158

Uspjeh ratnog zajma.

Blizu milijarda i po.

BEČ, 24. studenoga. Prama predbjeznom računanju poštanske štedionice, do jutros prije podne bilo je popisano ratnog zajma okruglo 1 milijarda 441.000.000 kruna.

Ministar financija dozvolio je, da, i nakon izmaka roka supskripcije, mogu naknadno uslijediti upisi za ratni zajam kod svih mjesta za supskripciju.

Austrijski ratni zajam jučer do podne bit će premašio milijardu i po. Ugarski ratni zajam mogao bi iznijeti oko 900 milijuna. Sveukupni dakle ratni zajam bacio je dosad blizu 2 1/2 milijarde.

U RUSIJI.

BERLIN 24. studenoga. O položaju na ratištu u Rusiji službeno se saopćuje:

U sjevernoj Poljskoj u toku nalazeći se teški bojevi još nisu došli do odluke.

U južnoj Poljskoj boj u okolišu Čenstohova počiva.

Na južnom krilu sjeverno od Krakova napadaj naš napreduje.

Velika bitka još traje.

BEČ, 24. studenoga. Službeno se saopćuje:

Bitka u ruskoj Poljskoj vodi se, kraj krute studeni, energično s obe strane.

Naše čete su pri tome osvojile više podpornih točaka, zadobile na prostoru osobito prama Wolbromu i s obe strane mjesta Pilica te veliki broj protivnika zarobile.

Inače je položaj ostao nepromijenjen.

110.000 zarobljenika.

BEČ, 24. studenoga. Službeno se saopćuje:

U nutrašnjosti monarhije nalazi se 110.000 ratnih zarobljenika, među njima oko 1.000 časnika.

Odlikovanje nasljednika prijestolja.

BEČ, 24. studenoga. Njemački car Vilim podijelio je nasljedniku prijestolja nadvojvodi Karlu Franji Josipu željezni krst drugog i prvog razreda.

Engleski hiperdreadnot nabasao na minu i potonuo.

ROTTERDAM, 24. studenoga. Po vijestima iz sigurnog vrela, engleski hiperdreadnot „AUDACIOUS“ dne 28. listopada ili 29. listopada na sjevernoj obali Irske nabasao je na minu te potonuo.

Engleski admiralitet najstrože drži u tajnosti ovaj događaj, da izbjegne uzrujanosti u zemlji.

Hiperdreadnot „Audacious“, od 25.000 tona, 169 metara dug, 27 širok, 8-4 dubok, sagradjen je god. 1912. Brzina mu 21 milju. Imao topeve 10 od 34, 20 po 10 i 5 cijevi za lanciranje torpeda. Posada broda 900 ljudi.

Sa francuskog ratišta.

BERLIN, 24 studenoga. Službeno se saopćuje:

Engleski ratni brodovi bombardirali su Lombartzyde i Zeebrugge. Veliki broj Belgijanaca bijaše ubijen ili ranjen. Kod naših četa tek malena šteta je nanešena.

Na zapadnom ratištu nema nikakve bitne promjene.

Potopljena njemačka podvodnica

BERLIN, 24. studenoga. Službeno se objavljuje:

Prama objavi engleskog admiraliteta, bio je njemački podmorski brod U 18 na sjevernoj obali Škotske od jednog engleskog pairulnog razarača potopljen.

Tri časnika i 23 vojnika od posade bili su spašeni. Jedan vojnik se utopio.

Položaj na sjevernom ratištu.

Njemačka ofenziva ide za tim, da zaustavi rusko prodiranje prama Šleziji i Poznanju. Operativna ruska baza provadja se s trokuta Varšava-Ivangorod-Brest Litovsk. Kretanjem prama njemačkoj granici udaljala se je ruska vojska od te svoje baze, i time nužno stvorila duge komunikacione pruge. Na ovim ruskim komunikacionim prugama djeluju Nemci nakon ofenzive iz Thorn, nastojeći, kako sami vele, da zaskoče i zaokruže desno krilo. Izgleda, da su Nijemci za to odabrali zgodan čas, s razloga, što se je glavna ruska vojska u Poljskoj, sljedeć austro-njemačke čete, dosta približila poznanoj granici, te se tako protegnula od Kališa do Krakova. Thorn nalazi se istočnije od Kališa, pa tumači prednost pokušaja njemačke ofenzive u ovom času.

Njemačkom kretanju iz Thorn dolazi u prilog i nastavljanje povlačenja, koje se provodi prema pruzi Kališ i Čenstohova, kao i borbe u Istočnoj Prusiji, od Soldaua do Stalupnena, kojima je vrha, da zaustave obćenito napredovanje Rusa prema zapadu, da nebi ovo zahvatilo s lijevog boka onu njemačku vojsku, koja operira iz Thorn.

Izgleda, da su Rusi prozrijeli ovaj plan, te ga nastoje spriječiti odašljavanjem svojih pričuva iz spomenutog trokuta.

Po vijestima, koje dobivamo sa ratišta u Galiciji, izgleda, da dok je jedan dio ruske vojske (zapadno krilo) krećući prama Krakovu prešao Dunajec, drugi dio (jugozapadno krilo) već je doseglo Karpat. Poznato je, da su velike čete austrijske vojske smještene u Ugarskoj, da brane prelaz preko Karpata, te spriječe rusku provalu, koja bi, sudeći po izjavama, koje se dobivaju od mnogobrojnih srbskih zarobljenika u austrijskoj vojsci, imala da se, prevalivši Karpat, prošee preko magjarske i pruži Srbima pomoć. Krakov i Karpati tvrd su orah za ostvarenje takve ideje.

Bilo je kod nas, a ima ih i danas još dosta, koje je, nakon događaja na sjevero-istočnom ratištu, počeo podilaziti neki pesimizam. Za takova šta međutim nema razloga. Ne valja naime smetnuti s uma, da svi oni povoljni činbenici, što su neprijateljskoj vojsci do sada išli u prilog, odpadaju sami po sebi, čim ona kuša prodirati dalje u teritorij, biva brožano sve manjom i manjom, prostrano i nesigurno zaledje zahtijeva bezuvjetno, da se za njegovo ostvarenje ostave znatne rezerve, kao što je to pred dva mjeseca učinila i Njemačka u Belgiji, kad je odule prodirala u Francusku. Zatim su tu neprilike s obokrbom tolikih masa vojske; tu više ne bi bilo onih dvostranih željeznica koje bi iz srca Rusije prema potrebi dovažale obokrbu i pomoćne čete; rekvizicije pak u neprijateljskoj zemlji i uz neprijateljski raz-

položeno pučanstvo, nedostavno su vrelo za obokrbu. Nema tu napokon ni blagotvorne zaštite svojih tvrdjava, koje radjaju osjećajem sigurnosti za slučaj nevolje; baš naprotiv, Rusi će naići putem na teške i pogibeljne neprijateljske tvrdjave kao što su Thorn i Vraislava (Breslau) u Njemačkoj, a Krakov i Przemysl u Galiciji.

Sam Przemysl jedna je od najmodernijih i uz Strassbourg možda jedna od najjačih tvrdjava u Europi. On sam može da uzdrži obokrbu i najveće vojske ne možda mjeseca ili dva, nego i čitavu godinu dana. Ne manje tako važna utvrda jest i Torunj (Thorn) u Pruskoj, koji je, čini se, postao osnovkom njemačkih ratnih operacija za istočno ratište, kao što je to Strassbourg za zapadno. Nije baš nikako vjerojatno, da će rusko vodstvo, koje je do sada pokazivalo toliko razboritosti u odlukama i toliko točnosti u njihovom izvodjenju, za forciranje spomenutih utvrda žrtvovati na stotine tisuće svojih najboljih sila i proliti rieke ljudske krvi za jedan a priori vrlo dvojbjen uspjeh.

Pučki ustaše pod oružje. 1878.-1890.

Vladin povjerenik za grad Sarajevo izdao je odredbu koja glasi:

„U Sarajevu pregledani vojni obvezanici na službu u evidenciji druge pričuve (1878.-1890.) ovim se pozivaju dne 28. studenoga o. g. k nadzornom dopunidbenom kotarskom zapovjedništvu. Pozvani imaju da donesu sobom po mogućnosti tople haljine, pokrivač i najmanje za tri dana hrane.“

Ova odredba odnosi se samo na zavičajnike iz Bosne i Hercegovine.

Rumunji za Austriju.

Dne 22. ov. mj. bila je u Suczavi u Erdelju javna skupština seljaka, u kojoj je učestvovalo oko 30 tisuća rumunjskih seljaka i koji su uz neograničeno odobravanje jednoglasno poprimili resoluciju, po kojoj rumunjski seljaci obnavljaju zakletvu nepokolebive vjernosti spram cara i države i od srca žele, neka se rumunjska vojska rame o rame s carskom vojskom bori protiv zajedničkog neprijatelja. Nadalje su zaključili, da uprave pismo rumunjskom kralju, u kome se izjavljuje, da je najpogibelniji neprijatelj svega rumunjskog puka, Rus, protiv koga nas može da brani jedino moćna Austrija, pak stoga, kako smo svi bili vjerni Austriji, to hoćemo da ostanemo i u buduće, pak se stoga nadamo, da će rumunjska vojska u obrani našeg narodnog plemena boriti se na strani carske vojske.

Nadalje se je odlučilo, da se osnuje korp dobrovoljaca rumunjskih seljaka. Napokon su odlučili, da se pošalje caru brzojav, u kome se caru podastire preodana zahvala za mi-

lostnu brigu, koja je posvećena rumunjskom seljaku po previšnjem ručnom pismu 25 oktobra.

Turci na Suez.

Britskom svjetskom položaju, koji je bio u prvom deceniju ovog stoljeća dospio na najvišu tačku, uparilo je temelj posljednje Disraeli-ovo ministarstvo od god. 1874.—1880.

Kao najdragocjeniju vezu s Indijom smatrao je Disraeli Suezki kanal. Ali ovaj su gradili francuski poduzetnici francuskim novcem za egipatskog potkralja Izmaila pašu. God. 1869. bio je taj kanal otvoren uz bajloslovno sjajne svečanosti, pri kojima su bile zastupane sve kulturne države svijeta. Prusku je zastupao prijestolonasljednik Fridrik, Henrik Ibsen bio je također tu nazočan, a Verdi je kao svečanu operu skladao „Aidu“.

Da je Kanal uistinu ključ Indije, Englezi su to brzo i temeljito shvatili, te je Disraeli-ov najljuciji neprijatelj, Gladstone, radi Kanala god. 1882. započeo Egipat. No mnogostrana državnička mudrost Sira Edwarda Grey-a je dovela do toga, da je god. 1914. također ovaj drugi i najdragocjeniji pomorski put iz Engleske u Indiju do krajnosti ugrožen.

Da se je ovaj slavni rezultat mogao postići samo tako, da bude ugrožen i treći put u Indiju, o tome ni časa nije mogao biti u bludnji onako o cilju svjetsni državnik, kakav je. Sir Edward Grey. Disraeli je bio iz početka upleo na oko također kopnenu vezu iz Indije preko Perzije i Arabije sa Suezkim kanalom i Egiptom. Ovaj dvostruk put Suezkim kanalom, naime kopneni i pomorski put, bio je ugrožen samo prodiranjem Rusije. Zato je bila dogma Disraeli-eve imperijalističke politike, da se prodiranju Rusije na jug i jugozapad moraju postaviti ograde. Zato se je on poslao mira u San Stelanu zauzeo za očuvanje evropske Turske i bez gotov, da potonju oružjem obrani. Ovo zauzimanje za Tursku donijelo je britskoj državi, ne gledajući na sve drugo, ogromnu moralnu dobit: zahvalnost i tranje simpatije svega muhamedanskog svijeta. Ako se uoči, da cijeli kopneni put od Suezkog kanala u Indiju nastava muhamedansko pučanstvo, ta čovjek jedva može dosta nadiviti dalokosežnoj Disraeli-ovoj skrbi.

Ali se čovjek mora diviti takođerj stranoj sigurnosti, kojom Grey upravljaja svojim grobarskim uredom. Najprije je izručio Rusiju sjevernu Perziju, te je tako Rusiju, koju je Disraeli držao što je mogao dalje od puta u Indiju, doveo u njegovo neposredno susjedstvo. U nedvoumno pravoj spoznaji pako, da se jedna država ne može brže upropastiti, nego ako se uništi njena moralna vrijednost, pomagao je Grey Rusiji pri uništavanju evropske Turske. Kad se zatim njegov nezdravi razarački bijes oborio na zadnju i najjaču utvrdu proti ruskoj svemoći, na njemačku državu, otvorio je potpuno islamu oči. Posljednji ostatak simpatija za Veliku Britaniju bez traga je nestao u muhamedanskom svijetu, tako da se turške čete nalaze na Suezkom kanalu i nastoje da Engleskoj zakrče kopneni i pomorski put u Indiju. Sva tri puta (prvi okrb rta Dobre nade u južnoj Africi) u Indiju, koje je bio Disraeli osigurao Engleskoj, sad su Grey-ovim svjestnim radom do skrajnosti ugrožena.

Engleski gubitci.

Lord Newton je rekao u jednoj skupštini, da on sad cijeni engleske gubitke, koji su po izvaji ministra Asquitha iznosili do 31. listopada 57.000 ljudi na 80.000. Nekoji su bataljuni izgubili sve časnike, tako da je nedavno s jednim elitnim bataljunom

zapovjedao jedan stražmaštar, dok su dvije divizije od 37.000 momaka pale na broj od 5300 momaka.

Na upit Brestfordov odgovorio je Churchill, da ukupni gubitci mornarice iznose 222 časnika mrtva, 37 ranjenih, 5 ih je nestalo, 3454 momka mrtva, 428 ranjenih i 1 je nestao. Broj gubitaka pomorske brigade i posade ladje „Goodhope“ još je nepodpuno. Drže, da gubitci nestale pomorske brigade iznose 1000, a posade ladje „Goodhope“ 875 momaka. U ovim podatcima nije sadržan broj časnika i momčadi od pomorske brigade, koja je zatočena u Hollandiji.

Grad i okolica.

Općina šibenska 13.000 kruna za ratni zajam. Osim već javljenih 10.000 kruna podpsala je naša općina još 3000 kruna, dakle ukupno 13.000 kruna za ratni zajam.

Supskripcija ratnoga zajma nastavlja se. Dozvolom ministra financa produljen je rok za upisivanje ratnog zajma. Upise prima mjestna podružnica Jadranske Banke.

Proslava 2. decembra. Presvijetli biskup upravio je dušobrižnicim šibenske biskupije okružnicu, u kojoj veli:

Rijedki događaj, osobiti god, dočekati će dobrotom Božjom svi narodi naše države na 2. dojd. prosinca.

Taj dan staviti će se u 86. godini života 66. blagoslovljenog vladara Njegova Veličanstva Franje Josipa I. Cesara i Kralja našega.

Pozivljemo u tu svrhu sve Poštovane Dušobrižnike, da u svojim župama proslave tu prigodu na što svečaniji način.

Naregujemo pako, da svaki Poštovani Dušobrižnik, uz prigodni govor, pjeva svečanu sv. Misu, na koju će pozvati sve mjestne vlasti i škole; nije li moguće svakom tog dana, onda u susljednu nedjelju, namjenom za Njegovo Veličanstvo, dočim će pro populo aplicirati drugi dan.

Netom prime ovo okružno pismo u potrebiti će Poštovani Dušobrižnici prvu prigodu da ga proglase puku s oltara.

Roditelji šalite svoju djecu u pučku školu! Ima blizu dva mjeseca dana od kako su se otvorile sve naše pučke škole. Kroz sve ovo doba još nekoji roditelji nisu bili kadri prikazati svoju djecu u školu i to pod izlikom, da su im djeca kod kuće potrebna za poljske poslove. Ovakovi i drugi slični izgovori mogli su se uzeti u obzir dok je bilo trganje i berba maslina, ali sad kada je to sve dovršeno, prestaje svaka zapreka i izlika.

Da ne budu roditelji oglobljeni radi zanemarenog pohađanja škole, u njihovom je interesu da unaprijed šalju svoju djecu redovito na nauk, da se okoriste školom i da kasnije u svom životu znadu što im je činiti i znati kano ljudima, kršćanima, građanima i sinovima svoga hrvatskoga naroda, da bar naši potomci ne budu u svem zadnji kao što i njihovi nenaobraženi roditelji, koji sad se kajju, da nisu hodili u školu da kod zdravih očiju ne vide ono, što drugi ljudi vide.

Gluhonijema i slijepa djeca. Svi oni roditelji, koji stanuju u Šibeniku, a imadu gluhonijeme ili slijepa djeca, koja su ove godine u mjesecu rujnu navršila šestu godinu života, kao i ona koja još nisu navršila dvanaestu godinu, u djecu neka roditelji prijave mjestnomu školskom vijeću u Šibeniku.

Stan sa 4 sobe kuhinjom, električnim svjetlom, vodom i svim nuzgrednim prstorijama iznajmljuje se odmah. Kuća nalazi se u sredini grada. Upitati se u Uredništvu lista.

VELIKA ZLATARIJA GJ. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Velaluka

ŠIBENIK.

Kupuje staro zlato i srebro uz najpovoljnije cijene.

2 sobe sa pokućstvom

po mogućnosti NA OBALI traži se odmah. Obavjesti daje uredništvo „Hrv. Misli“. 3-3

Remington Standard

Jedan milijun pisaaćih strojeva

u porabi.

Model X i XI.

BEZ KONKURENCIJE

Podpuno

amerikansko pokućstvo

GŁOGOWSKI & Co. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 I kat

Telefon br. 17-70.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. listopada 1913. sljedeće glavne pruge:

Trst-Metković A (poštanska)	Polazak iz Trsta ponedjeljak	5.— pos. p
	povratak svake subote	6.30 pr. p.
Trst-Metković B (poštanska)	Polazak iz Trsta u četvrtak	5.— pos. p.
	povratak svakog utorka	6.30 pr. p.
Trst-Metković C (poštanska)	Polazak iz Trsta u subotu	5.— pos. p.
	povratak u četvrtak	6.30 pr. p.
Trst-Korčula (pštanska)	Polazak iz Trsta svake sriede	5.— pos. p.
	povratak u ponedjeljak	6.30 pr. p.
Trst-Šibenik (poštanska)	Polazak iz Trsta u petak	5.— pos. p.
	povratak u sriedu	6.— pr. p.
Trst-Makarska (trgovačka)	Polazak iz Trsta svaki utorak	6.— pos. p.
	povratak svake nedjelje	1.15 pos. p.
Trst-Vis (trgovačka)	Polazak iz Trsta u subotu	7.— pos. p.
	Povratak svaki četvrtak	7.15 pos. p.

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5

(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor — Ljubljana — Metković — Opatija — Šibenik — Spjet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno ve-resijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi su kao i uvučene založnice unovčaju se kod

Jadranske Banke u Trstu i svih njezinih podružnica.

Dionička glavnica K 8.000.000. — Prituza K 700.000.

Uložne knjžice. — Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. — Osiguravanje efekata proti gubitku na tečaju pri vučenju. — Žiro račun i tekući račun. — Unovčavanje mjenica, dokumenata, odrezaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kreditna pisma, čekovi, vagla, naputnice. — Predjmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srečke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne vjeres.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincama može držati svakovrsne vrijednosti.

KNJIGOVEŽNICA

HRVATSKE ZADRUŽNE TISKARE U ŠIBENIKU

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG).

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPADAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA I SOLIDNA.

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati ćeš pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40% Kalijevom soli ili kainitom
15-16% Kalciumcianamidom
16-21% Thomasovom drozgom

i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod podpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjžice o uporabi gnjojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnjojiva dobivaju se izključivo kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpavaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. — Šibenik.

(brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56).

PIO TERZANOVIĆ

TRGOVAC - ŠIBENIK

VELIKA ZALIHA

Rukotvorina, Odiela, Cipela

Galice, sumpora i gume prve svjetske tvornice

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA

ŠIBENIK

UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM

(Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADJUJE POIMENE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBVOJE, VJENČANE KARTE, PLENJE I DRUGE ZABAVNE FOZIVE I PROGRAME, OSMRTNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBĆINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRISNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

SINGEROV ŠIVAČI STROJ

kojim se može šivati, veziti i vrpsti.

Singer Comp. šivači strojevi

dioničko društvo

ŠIBENIK, Glavna ulica.

MODE SALON Marija Dundić ŠIBENIK

Daje na znanje da ima veliki izbor šešira i nakita najnovije vrste za gospodje i gospodjice. Novosti za zimsku sezonu.

Prima popravke uz najumierenje cijene. 10-10